

Психологія підприємництва

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Третій (освітньо-науковий)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>053 Психологія</i>
Освітньо-наукова програма	<i>Психологія</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>Заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, перший (осінній) семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>5 кред. ЄКТС / 150 годин лекції – 6 годин, семінарські – 6 годин, самостійна робота – 138 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Екзамен / домашня контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>Лекції: Практичні заняття: https://roz.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор і практичні: доцент, к. психол. н., доцент кафедри психології та педагогіки Кононець Марія Олександрівна, kononets.mariia@iit.kpi.ua, +38(050)-382-54-79</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Предметом навчальної дисципліни «Психологія підприємництва» є підприємництво як особлива форма життєдіяльності економічних суб'єктів.

Відповідно до вимог ОНП **метою дисципліни** є формування у здобувачів вищої освіти:

- здатності аналізувати ризики та приймати обґрунтовані рішення;
- здатності оцінювати ситуації з різних точок зору;
- здатності генерувати нові ідеї та знаходити нестандартні рішення;
- здатності мотивувати та керувати командою;
- здатності ефективно вирішувати конфлікти та будувати довірливі стосунки;
- здатності розпізнавати та керувати своїми емоціями;
- здатності розуміти емоції інших та використовувати це для ефективної комунікації;
- здатності підтримувати баланс між роботою та особистим життям;
- здатності ефективно спілкуватися з командою, клієнтами та партнерами;
- здатності ставити цілі та розробляти стратегії їх досягнення;
- здатності адаптуватися до змін та швидко реагувати на виклики;
- здатності аналізувати помилки та використовувати їх для подальшого розвитку;
- здатності зберігати мотивацію після невдач;
- здатності приймати рішення з урахуванням етичних норм та соціальної відповідальності.

Відповідно до вимог освітньо-наукової програми метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти:

Загальних компетентностей:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1);
- здатність проводити критичний аналіз, оцінку й синтез нових та складних ідей та соціально-психологічних явищ (ЗК 2).

Фахових компетентностей:

- здатність виокремлювати, систематизувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження (ФК 1);
- здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності (ФК 9);
- здатність використовувати адекватні методи ефективної взаємодії зі представниками різних груп (соціальних, культурних і професійних) (ФК 13);
- здатність працювати в команді, формувати позитивні стосунки з колегами (ФК 14);
- здатність здійснювати професійну та особистісну самоосвіту, проектування подальшого освітнього маршруту і професійної кар'єри, участь в дослідно-експериментальній роботі (ФК 19).

Програмні результати навчання:

- виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, формулювати і перевіряти гіпотези, визначати чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження (ПРН 3);
- застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи, розробляти інноваційні дослідницькі методики у сфері психології, перевіряти їх ефективність (ПРН 5);
- розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти у сфері психології, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми психології з урахуванням соціальних, економічних, етичних і правових аспектів (ПРН 7);
- виявляти проблеми й суперечності, аналізувати психологічні явища й процеси соціальної дійсності (ПРН 14);
- екстраполювати психологічні знання на широке коло процесів дослідницько-інноваційної діяльності (ПРН 18).

Комунікація з викладачем можлива та заохочуватиметься на навчальних заняттях, а також у межах консультацій з викладачем, які проводяться за графіком, доступним на сайті кафедри психології і педагогіки. До того ж для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта kononets.mariia@lil.kpi.ua, месенджер Telegram +38(050)-382-54-79.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни здобувачу вищої освіти бажано мати навички використання текстового редактора на комп'ютері, навички роботи з електронними базами даних наукових інститутів та бібліотек.

Дисципліна вивчається після опанування дисциплін «Філософські засади наукової діяльності», «Іноземна мова для наукової діяльності. Частина 1. Наукові дослідження», «Іноземна мова для наукової діяльності. Частина 2. Наукова комунікація», «Теоретичні і методологічні проблеми психології», «Актуальні проблеми педагогіки вищої школи», що входять до циклу обов'язкових (нормативних) дисциплін ОП.

3. Зміст навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СР
1	2	3	4	5
Тема 1: Введення у психологію підприємництва	25	2	2	21
Тема 2: Особистісні підходи до підприємництва	24	2	2	20
Тема 3: Психологія підприємницьких компетенцій	25	2	2	21
Тема 4: Розвиток лідерства та командної роботи у підприємстві	21	-	-	21
Тема 5: Управління здоров'ям та благополуччям підприємця	21	-	-	21
Підготовка до МКР	4	-	-	4
Підготовка до екзамену	30	-	-	30
Всього годин	150	6	6	138

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацьовувати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.1. Базова література

1. Гусева О.Ю., Легомінова С.В., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С., Хлевицька Т.Б. Психологія підприємництва та бізнесу: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2019. 257с. https://duikt.edu.ua/uploads/I_1759_23433496.pdf
2. Гусева, О. Ю., Хлевицька, Т. Б. Психологія підприємництва та бізнесу : навчальний посібник. Київ : Державний університет телекомунікацій, 2020. 262 с. https://duikt.edu.ua/uploads/I_2158_36622801.pdf
3. Заушнікова М. Ю. Бізнес-переговори та посередництво: психологічний аспект : навчальний посібник / М. Ю. Заушнікова, Р. А. Калениченко, А. С. Коханець ; Державний податковий університет. – Ірпінь, 2024. – 196 с. <https://ir.dpu.edu.ua/bitstreams/63870e42-bd80-4448-bf54-a8d898552de1/download>
4. Пачковський, Ю. Ф., автор. Психологія підприємництва : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Ю. Ф. Пачковський. - Київ : Каравела, 2022. - 415 с. <https://discovery.kpi.ua/Record/000642598>
5. Gielnik M. M., Cardon M. S., Frese M. The Psychology of Entrepreneurship New Perspectives. Routledge, 2021, 424 p. ISBN 9780367684471 <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0051242.pdf>

4.2. Допоміжна література:

1. Винославська Олена & Кононець Марія. Психологічна безпека підприємців в умовах пандемічних обмежень / Організаційна психологія. Економічна психологія. №1(25)/2022. С. 33-41. DOI: <https://doi.org/10.31108/2.2022.1.25.4>
2. Винославська О.В., Кононець М.О. Відмітні особливості етичного лідерства в діяльності організації / Вісник львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. №35. 2021 С.16-23. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2021.35.2>
3. Кононець М.О. Психологія лідерства : [навч. посібн.] / Марія Кононець, за заг. ред. О.В. Винославської. – К.: КВІЦ, 2020. – 252 с. ISBN 978-617-697-113-9 <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/a72c063a-b720-46e3-901a-661a2ef84d42/content>

4. Піддубна, Ю. В., & Чепурна, Г. Л. (2024). Лідерство і мотивація в підприємницькій діяльності в Україні в умовах воєнного стану: психологічний аспект. *Психологія та соціальна робота*, (1), 233-242. <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/3244/3259>
5. Психологія бізнесу : навч. посіб. / Р. А. Калениченко, А. С. Коханець, О. О. Нежинська. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2023. – 270 с. <https://ir.dpu.edu.ua/bitstreams/6bc531d7-690f-4e28-9574-1c56763b2b4b/download>
6. Психологія підприємницької діяльності: метод. вказівки до практ. занять для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053«Психологія» освітньо-професійної програми «Психологія бізнесу та дизайн мислення» / уклад.: Ю. В. Піддубна, М. Є. Лещенко. – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2024. – 20 с. <http://ir.stu.cn.ua/123456789/30631>
7. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Сербова, О. Л. Турніна, О. В. Москаленко, С. О. Хілько, В. О. Чумаков. 2-е вид., перероб. і допов. ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. — 594 с. <https://ela.kpi.ua/items/c047fef0-8cdb-46fa-aa4c-c7b4e6a41250>
8. Cardon, M. S., Shepherd, D. A., & Baron, R. (2020). The psychology of entrepreneurship: Looking 10 years back and 10 years ahead. In *The Psychology of entrepreneurship* (pp. 377-394). Routledge. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0051242.pdf#page=392>
9. Davidsson, P. (2020). Psychology, process, and the entrepreneurial artifact. In *The psychology of entrepreneurship* (pp. 357-376). Routledge. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0051242.pdf#page=372>
10. Frese, M., & Gielnik, M. M. (2023). The psychology of entrepreneurship: Action and process. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 10(1), 137-164. <https://www.annualreviews.org/content/journals/10.1146/annurev-orgpsych-120920-055646>
11. Gao, Q., Wu, C., Wang, L., & Zhao, X. (2020). The entrepreneur's psychological capital, creative innovation behavior, and enterprise performance. *Frontiers in Psychology*, 11, 1651. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC7393239/pdf/fpsyg-11-01651.pdf>
12. Mazurek, E., Vynoslavskaya, O., & Kononets, M. (2022). ETHICAL FOCUS IN TRAINING FUTURE BUSINESS LEADERS AT UNIVERSITY LEVEL. *Advanced Education*, 9(21), 68–85. <https://doi.org/10.20535/2410-8286.259116> <https://ae.fl.kpi.ua/article/view/259116/266277>
13. McMullen, J. S., Henrekson, M., Naldi, L., Stenkula, M., Thorburn, K., Wigren-Kristoferson, C., ... & Zander, I. (2024). The psychology of entrepreneurial performance—theoretical and applied: Robert A. Baron and Michael Frese, co-recipients of the 2024 Global Award for Entrepreneurship Research. *Small Business Economics*, 63(4), 1341-1354. <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s11187-024-00958-4.pdf>
14. Samuelsson, P. and Witell, L. (2022) "Social entrepreneurs in service: motivations and types", *Journal of Services Marketing*, Vol. 36 No. 9, pp. 27-40. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/jsm-08-2017-0274/full/html>
15. Shi, B., & Wang, T. (2021). Analysis of entrepreneurial motivation on entrepreneurial psychology in the context of transition economy. *Frontiers in Psychology*, 12, 680296. <https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2021.680296/full>
16. Su, X., Liu, S., Zhang, S., & Liu, L. (2020). To be happy: a case study of entrepreneurial motivation and entrepreneurial process from the perspective of positive psychology. *Sustainability*, 12(2), 584. <https://pdfs.semanticscholar.org/952e/063a19a71d20f5346a20ed2764fcfbcd9d9b.pdf>
17. Tang, J. J. (2020). Psychological capital and entrepreneurship sustainability. *Frontiers in Psychology*, 11, 866. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2020.00866/full>
18. Waldman, D. A., Stephan, U., Song, Z., Erez, M., & Siegel, D. (2024). Organizational behavior and human resource management perspectives on entrepreneurship: Lessons learned and new directions. *Personnel Psychology*, 77(1), 3-22. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/peps.12636>

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (завдання на СР)
1.	Тема 1. Введення у психологію підприємництва 1. Типи підприємців 2. Програми розвитку підприємництва 3. Підприємництво як психологічний процес 4. Особливості надання психологічної допомоги в контексті розвитку підприємців Завдання на самостійну роботу: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Назвіть та охарактеризуйте основні типи підприємців. 2. Які характеристики відрізняють інноваційного підприємця від традиційного? 3. Поясніть які фактори впливають на формування типу підприємця (особистісні якості, середовище, економічні умови)? 4. Охарактеризуйте основні цілі програм розвитку підприємництва? 5. Які психологічні етапи проходить підприємець під час створення та розвитку бізнесу? 6. Як мотивація впливає на підприємницьку діяльність? 7. Яку роль відіграють емоції в процесі прийняття рішень підприємцем? 8. Які психологічні бар'єри можуть заважати розвитку підприємництва? 9. Які види психологічної допомоги можуть бути корисними для підприємців? 10. Як коучинг та менторство допомагають у розвитку підприємницьких навичок? 11. Яку роль відіграє психологічна підтримка в подоланні стресу та емоційного вигорання підприємців?
2.	Тема 2. Особистісні підходи до підприємництва 1. Показники особистості підприємця (Дж. Г. Берч) 2. Психологічне розуміння характеристик особистості підприємця 3. Вимірювання характеристик підприємницьких тенденцій та можливостей. Measure of Entrepreneurial Tendencies and Abilities (META) 4. Вплив особистісних рис за диспозиційною моделлю Великої п'ятірки на підприємницький успіх 5. Інтеракціоністський та когнітивний підходи у дослідженнях підприємництва. Завдання на самостійну роботу: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Назвіть які основні показники особистості підприємця виділяв Дж. Г. Берч. 2. Поясніть як Дж. Г. Берч пояснював зв'язок між особистісними рисами та успіхом у підприємстві. 3. Охарактеризуйте ключові психологічні характеристики притаманні підприємцям. 4. Поясніть як мотивація впливає на поведінку підприємця. 5. Поясніть яку роль відіграють такі риси, як готовність до ризику, ініціативність та наполегливість. 6. Поясніть як соціальне середовище впливає на формування підприємницьких рис. 7. Охарактеризуйте META (Measure of Entrepreneurial Tendencies and Abilities). 8. Поясніть які аспекти підприємницьких тенденцій та можливостей вимірює META. 9. Назвіть п'ять основних рис особистості включає модель Великої п'ятірки (Big Five). 10. Поясніть які риси Великої п'ятірки найбільше корелюють з успіхом у підприємстві. 11. Чи можуть деякі риси Великої п'ятірки заважати підприємницькій діяльності? Наведіть приклади. 12. Охарактеризуйте інтеракціоністський підхід у контексті дослідження підприємництва. 13. Поясніть як інтеракціоністський підхід пояснює взаємодію особистості та середовища в підприємстві. 14. Охарактеризуйте когнітивний підхід у контексті дослідження підприємництва. 15. Поясніть як когнітивні процеси (наприклад, прийняття рішень, сприйняття ризику)

	впливають на підприємницьку діяльність.
3.	Тема 3. Психологія підприємницьких компетенцій 1. Загальні компетенції підприємця 2. Когнітивні компетенції 3. Емоційні компетенції підприємця 4. Мотивація та успіх підприємця 5. Ставлення та успіх підприємця 6. Розвиток компетенцій підприємця Завдання на самостійну роботу: 1. Назвіть ключові загальні компетенції, необхідні для успіху в підприємстві. 2. Поясніть як загальні компетенції впливають на ефективність підприємницької діяльності. 3. Охарактеризуйте когнітивні компетенції підприємця. 4. Поясніть як когнітивні компетенції допомагають у прийнятті рішень у бізнесі. 5. Охарактеризуйте емоційні компетенції та яку роль вони відіграють у підприємстві. 6. Поясніть яку роль відіграє мотивація в успіху підприємця. 7. Які види мотивації (внутрішня та зовнішня) є найефективнішими для підприємців? 8. Поясніть як мотивація впливає на наполегливість та готовність до ризику. 9. Поясніть як підтримувати високу мотивацію в умовах невизначеності? 10. Як ставлення підприємця до діяльності впливає на його успіх? 11. Поясніть як ставлення до невдач впливає на подальший розвиток підприємця. 12. Назвіть найефективніші методи розвитку компетенцій підприємця. 13. Поясніть яку роль відіграють навчання, тренінги та менторство у розвитку компетенцій. 14. Поясніть як самоосвіта може допомогти підприємцю розвинути необхідні навички.

Семінарські (практичні) заняття

Основні завдання циклу семінарських (практичних) занять, сформувані у здобувачів вищої освіти:

- уміння працювати з психологічною літературою, робити кейс-аналіз, готувати виступи, формулювати та відстоювати свою позицію, брати активну участь у дискусії;
- проводити критичний аналіз, оцінку і синтез психологічних явищ;
- досвід володіння активними прийомами управління дискусією.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, питання для поточного контролю та завдання на СР)
1.	Тема 1. Введення у психологію підприємництва Кейс-аналіз: Вивчіть історію підприємця, який отримав психологічну допомогу або пройшов тренінги для розвитку бізнесу. Проаналізуйте, як це вплинуло на його успіх. Дискусія: Чи є психологічна допомога необхідною для всіх підприємців, чи лише для тих, хто стикається з труднощами? Практичне завдання: Розробіть план психологічної підтримки для підприємця, який стартує новий бізнес. Включіть основні етапи та види допомоги. Завдання на самостійну роботу: 1. Наведіть приклади підприємців, які представляють різні типи. 2. Чи може один підприємець поєднувати в собі риси різних типів? Наведіть приклади. 3. Назвіть приклади міжнародних програм підтримки підприємництва. 4. Які заходи включають національні програми розвитку підприємництва в Україні? 5. Яку роль відіграють навчальні програми та тренінги в розвитку підприємницьких навичок? 6. Як програми розвитку підприємництва сприяють економічному зростанню? 7. Наведіть приклади, як підприємці подолали психологічні труднощі під час ведення бізнесу. 8. Наведіть приклади програм психологічної допомоги для підприємців (наприклад, тренінги з управління стресом, курси з розвитку лідерства).

	9. Як психологічна допомога може вплинути на успішність бізнесу?
2.	Тема 2. Особистісні підходи до підприємництва Кейс-аналіз: Вивчіть історію успішного підприємця та проаналізуйте його особистісні риси з точки зору моделі Великої п'ятірки. Дискусія: Чи є особистісні риси більш важливими для успіху в підприємстві, ніж зовнішні фактори (наприклад, економічні умови, доступ до ресурсів)? Практичне завдання: Розробіть короткий тест на основі МЕТА для оцінки підприємницьких тенденцій. Включіть питання, які оцінюють ключові аспекти підприємництва. Завдання на самостійну роботу: 1. Наведіть приклади підприємців, які демонструють показники, описані Берчем. 2. Чи можна розвинути підприємницькі риси, чи вони є вродженими? 3. Які критичні зауваження існують щодо теорії Берча? 4. Чи є універсальний набір характеристик, які роблять людину успішним підприємцем? 5. Як МЕТА може бути використаний для оцінки потенціалу підприємця? 6. Які переваги та обмеження має використання МЕТА? 7. Як кожна з цих рис (наприклад, доброзичливість, відкритість досвіду, емоційна стабільність) впливає на підприємницький успіх? 8. Як модель Великої п'ятірки може бути використана для підбору персоналу в стартапах? 9. Наведіть приклади досліджень, які використовують інтеракціоністський та когнітивний підходи.
3.	Тема 3. Психологія підприємницьких компетенцій Кейс-аналіз: Дослідите історію успішного підприємця та визначте, які компетенції (когнітивні, емоційні, мотиваційні) стали ключовими для його успіху. Дискусія: Чи є компетенції підприємця універсальними, чи вони повинні адаптуватися до специфіки бізнесу? Практичне завдання: Розробіть план розвитку компетенцій для підприємця, який стартує новий бізнес. Включіть конкретні кроки та ресурси. Завдання на самостійну роботу: 1. Наведіть приклади загальних компетенцій, які демонструють успішні підприємці. 2. Чи можна розвинути загальні компетенції, чи вони є вродженими? 3. Які когнітивні навички є найважливішими для підприємництва (наприклад, стратегічне мислення, аналітичність)? 4. Наведіть приклади когнітивних компетенцій, які використовують підприємці для вирішення складних завдань. 5. Як розвивати когнітивні компетенції? 6. Які емоційні компетенції є найважливішими для підприємця (наприклад, емоційний інтелект, стресостійкість)? 7. Як емоційні компетенції впливають на взаємодію з командою та клієнтами? 8. Наведіть приклади ситуацій, коли емоційні компетенції допомогли підприємцю подолати труднощі. 9. Як розвивати емоційні компетенції? 10. Наведіть приклади мотиваційних стратегій, які використовують успішні підприємці 11. Наведіть приклади, коли ставлення підприємця стало ключовим фактором успіху. 12. Як можна змінити ставлення до складних ситуацій у бізнесі? 13. Наведіть приклади програм або курсів, спрямованих на розвиток підприємницьких компетенцій. 14. Як оцінити ефективність розвитку компетенцій?

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Здобувачі вищої освіти самостійно опрацьовують питання:

Тема 1. Введення у психологію підприємництва

1. Психологія підприємництва як міждисциплінарна наука та прикладна галузь психологічної науки.

2. Поняття «підприємець» та «підприємництво». Характеристика підприємця та підприємництва.
3. Відмінність між підприємцем та менеджером.
4. Функції підприємця.

Тема 4. Розвиток лідерства та командної роботи у підприємництві

1. Лідерство у підприємстві
2. Підприємництво та стилі лідерства
3. Етичні засади підприємницької діяльності
4. Підприємницьке середовище та демонстрація лідерства та бачення
5. Управління успішними командами для підприємницького успіху – керівництво проектними командами, роль у команді, розвиток команди, побудова команди.
6. Інформаційні технології, підприємництво та інновації

Тема 5. Управління здоров'ям та благополуччям підприємця

1. Захист та зміцнення здоров'я підприємцем.
2. Профілактика та управління стресом
3. Баланс між роботою та особистим життям.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідуваність і виконання завдань

Відвідування лекційних занять не оцінюється, але є бажаним, оскільки навчальний матеріал викладається в доступній формі та є можливість обговорення дискусійних питань і уточнення незрозумілих моментів. Для здобувачів вищої освіти, які бажають продемонструвати відмінні результати навчання, активна робота на лекційних заняттях вкрай необхідна. Однак відпрацьовувати пропущені лекції непотрібно.

Активна участь здобувача вищої освіти на семінарських заняттях є обов'язковою. Рейтинг здобувача вищої освіти значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на семінарських заняттях. Кожне пропущене семінарське заняття (незалежно від причин пропуску) знижує підсумковий рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни. У разі пропуску семінарського заняття обов'язково повинні бути вивчені теми, а також виконані всі завдання. Контроль знань (розуміння) здобувачем вищої освіти пропущених тем (виконання завдань) відбуватиметься під час спілкування з викладачем за графіком консультацій, доступним на сайті кафедри психології та педагогіки. Здобувач вищої освіти, який виконає відповідні завдання (відповіді на питання) отримуватиме відповідні бали до рейтингу залежно від якості відповідей (виконання завдання).

Здобувач вищої освіти на семінарському занятті може використовувати підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття (або передбачених завданням), однак висловлювати позицію, читаючи з аркуша паперу не варто.

Форми роботи

Лекції, семінарські заняття. Тематика лекцій висвітлена у робочій програмі (силабусі) дисципліни. Вітаються питання від здобувачів вищої освіти до викладача під час лекції. Допускається і вітається діалог між здобувачами вищої освіти і викладачем на лекції. На семінарських заняттях здобувачі вищої освіти фокусують свою увагу на аналізі психологічного змісту підприємництва.

Політика університету

Академічна доброчесність

Основні види академічної відповідальності встановлені Законом України «Про освіту». Згідно із частиною 6 статті 42 до основних видів академічної відповідальності здобувачів освіти належать: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження

відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати за навчання.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містять такі регламентуючі документи КПІ ім. Ігоря Сікорського, оприлюднені на сайті Університету: Кодекс честі КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>, Положення про систему запобігання академічному плагиату https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pologen_pro_plagiat.pdf, а також нормативно-правові документи, офіційні рекомендації, накази та розпорядження, соціологічні дослідження КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичні матеріали, освітні курси <https://kpi.ua/academic-integrity>

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки здобувачів вищої освіти і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>, а також у Положенні про комісію з питань етики та академічної чесності НТУУ «КПІ» https://data.kpi.ua/sites/default/files/files/2015_1-140a1.pdf

Вирішення конфліктних ситуацій

Процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів регулюються Положенням про вирішення конфліктних ситуацій в КПІ ім. Ігоря Сікорського https://osvita.kpi.ua/2020_7-170.

У випадку не згоди здобувача вищої освіти з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів відповідного контролю на ім'я декана факультету/директора інституту за процедурою визначеною Положенням про апеляції в КПІ в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/182>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: опитування за темою заняття, домашня контрольна робота.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: екзамен

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

- 1) підготовка доповіді та виступ на семінарських заняттях, групове обговорення питань семінарських занять;
- 2) виконання домашньої контрольної роботи;
- 3) екзаменаційна контрольна робота.

1. Робота на семінарських заняттях (максимальна кількість балів – 30 балів (максимальна кількість балів на 1 занятті – 10):

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії	8-10
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	5-7
участь у проведенні заняття; надання відповідей або вирішення завдань з значними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	3-4
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування	1-2
відсутність на занятті	0

Здобувач вищої освіти отримає найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь у проведених семінарських (практичних) заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниження рейтингу здобувача вищої освіти.

Викладач оцінює роботу здобувача вищої освіти на кожному семінарському занятті і виставляє оцінки в кампусі, в рубриці «Поточний контроль» після проведення семінарського заняття.

2. Домашня контрольна робота

Домашня контрольна робота містить 20 тестових питань, кожне питання містить 3-4 варіанти відповіді, серед яких правильною є лише одна. Задача здобувача вищої освіти – уважно прочитати питання та варіанти відповідей, обрати один варіант відповіді (правильний на його думку) та позначити його у будь-який зручний спосіб. Домашню контрольну роботу здобувачі вищої освіти виконують самостійно, протягом тижня в зручний час. Доступ до ДКР надається в призначений час про що усі здобувачі вищої освіти будуть сповіщені, посилання надіслано.

Здобувач вищої освіти може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

Максимальна кількість балів складає 20 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

- вірно виконано всі тестові завдання 20 балів
- вірно виконано більше 60% тестових завдань 12-19 балів
- вірно виконано менш 60% тестових завдань 0 балів

Розрахунок шкали (R) рейтингу:

Сума вагових балів контрольних заходів стартової складової:

$$RC = 28 + 22 = 50 \text{ балів}$$

Екзаменаційна складова шкали дорівнює 50% від R, а саме:

$$RE = 50 \text{ балів}$$

Таким чином рейтингова шкала навчальної дисципліни складає $R = RC + RE = 100$ балів.

Необхідною умовою допуску до екзамену є рейтинг (RC) не менше 60% від RC.

Умови допуску до семестрового контролю: здобувачі освіти, які не виконали всіх передбачених силабусом завдань й мають рейтинг нижче 60% до екзамену - **не допускаються**

Семестровий контроль:

3. Екзамен

Екзамен проводиться в письмовій формі.

Час екзаменаційної контрольної роботи – 90 хвилин.

За виконання екзаменаційної контрольної роботи максимально можна отримати 50 балів.

Екзаменаційний білет містить 2 завдання (по 25 балів кожне) за тематичними розділами дисципліни:

Теоретичне питання розкрито повністю, з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу, висловлення власної позиції щодо дискусійних проблем, якщо такі порушуються у питанні.	23-25
Відповідь на теоретичне питання свідчить про правильне розуміння суті питання, ознайомлення здобувача вищої освіти з матеріалом лекцій та підручника; наявні певні неточності у відповіді або відповідь неповна та/або порушено послідовність викладання матеріалу.	19-22
Достатньо поверхова відповідь на теоретичне питання; наявність суттєвих помилок при формулюванні та висвітленні понять, на додаткові (уточнюючі) запитання відповідь не по суті або з великою кількістю помилок, але намагання висловити власне розуміння суті поставленого питання; відтворення менш половини начального матеріалу з питань.	15-18

Теоретичне запитання розкрито неповно, з суттєвими помилками або зовсім не розкрито, що свідчить про незнання відповідного навчального матеріалу, здобувач освіти не може довести свою думку. Відсутність відповіді.	0-14 (< 60%)
--	-----------------

У підсумку рейтингові бали, отримані за роботу на семінарських (практичних) заняттях, виконання домашньої контрольної роботи та складання екзамену, підсумовуються та переводяться до оцінки за університетською шкалою відповідно до таблиці:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації здобувачам вищої освіти

При вивченні дисципліни «Психологія підприємництва» здобувач вищої освіти має користуватися, в першу чергу, літературою, яка визначена в основному списку і є у фондах науково-технічної бібліотеки імені Г.С. Денисенка. Додатковим джерелом інформації мають бути конспекти лекцій. Також здобувачам вищої освіти рекомендується знаходити через систему Інтернет матеріали новітніх психологічних досліджень.

Зміст дисципліни реалізується через опанування трьох блоків: теоретичного, практичного та блоку самостійної роботи. Опанування теоретичного блоку здійснюється в процесі роботи на лекціях та опрацювання літератури. На семінарських заняттях відпрацьовуються конкретні вміння та навички аналізу психологічного змісту психології підприємства.

Опанування дисципліни «Психологія підприємництва» передбачає комплексний підхід при виборі форм та методів навчання. Суть такого підходу полягає в поєднанні лекційних занять та різноманітних форм самостійної роботи, в тому числі: робота на семінарському занятті; підготовка та аналіз кейсів, проведення дискусії з проблемних питань, розробка рекомендацій та їх обговорення на семінарах.

Семінарське заняття дає можливість виявити рівень підготовки до нього (виступ, участь в дискусії, висловлення власної думки). Критеріями оцінювання виконання завдань семінарського заняття є: логічна послідовність відповіді; повнота розкриття кожного питання; аналітичність міркувань у відповіді; посилання на джерела; обґрунтованість особистих висновків. У процесі роботи з літературою та конспектування важливо записувати бібліографічні відомості джерела та номери сторінок, з яких були запозичені думки для подальшого оформлення посилань на джерела. Підготовлені раніше матеріали обробляють, включають в роботу власний аналіз.

Позааудиторні заняття

Можлива участь здобувачів вищої освіти у неформальних гуртках, зокрема у відкритій групі PhD-інкубатор <https://www.facebook.com/groups/2735550373369832/>

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом, к. психол. н., доцентом кафедри психології та педагогіки Кононець Марією Олександрівною

Ухвалено кафедрою психології та педагогіки (протокол № 15 від 31.05.2024 р.)

Погоджено методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 9 від 26. 06.2024 р.).

Орієнтовний перелік питань до екзаменаційної контрольної роботи

1. Охарактеризуйте психологію підприємництва як міждисциплінарну науку та прикладну галузь психологічної науки.
2. Які дисципліни входять у міждисциплінарну основу психології підприємництва?
3. Поясніть як психологія підприємництва пов'язана з іншими галузями психології (наприклад, соціальною, когнітивною, організаційною).
4. Дайте визначення поняття «підприємець» та «підприємництво».
5. Поясніть які особистісні якості найчастіше притаманні успішним підприємцям.
6. Назвіть основні відмінності між підприємцем та менеджером.
7. Назвіть основні і охарактеризуйте функції підприємця в бізнесі.
8. Назвіть та охарактеризуйте основні типи підприємців.
9. Які характеристики відрізняють інноваційного підприємця від традиційного?
10. Поясніть які фактори впливають на формування типу підприємця (особистісні якості, середовище, економічні умови)?
11. Охарактеризуйте основні цілі програм розвитку підприємництва?
12. Які психологічні етапи проходить підприємець під час створення та розвитку бізнесу?
13. Як мотивація впливає на підприємницьку діяльність?
14. Яку роль відіграють емоції в процесі прийняття рішень підприємцем?
15. Які психологічні бар'єри можуть заважати розвитку підприємництва?
16. Які види психологічної допомоги можуть бути корисними для підприємців?
17. Як коучинг та менторство допомагають у розвитку підприємницьких навичок?
18. Яку роль відіграє психологічна підтримка в подоланні стресу та емоційного вигорання підприємців?
19. Поясніть як Берч пояснював зв'язок між особистісними рисами та успіхом у підприємництві.
20. Охарактеризуйте ключові психологічні характеристики притаманні підприємцям.
21. Поясніть як мотивація впливає на поведінку підприємця.
22. Поясніть яку роль відіграють такі риси, як готовність до ризику, ініціативність та наполегливість.
23. Поясніть як соціальне середовище впливає на формування підприємницьких рис.
24. Охарактеризуйте META (Measure of Entrepreneurial Tendencies and Abilities).
25. Поясніть які аспекти підприємницьких тенденцій та можливостей вимірює META.
26. Назвіть п'ять основних рис особистості включає модель Великої п'ятірки (Big Five).
27. Поясніть які риси Великої п'ятірки найбільше корелюють з успіхом у підприємництві.
28. Чи можуть деякі риси Великої п'ятірки заважати підприємницькій діяльності? Наведіть приклади.
29. Охарактеризуйте інтеракціоністський підхід у контексті дослідження підприємництва.
30. Поясніть як інтеракціоністський підхід пояснює взаємодію особистості та середовища в підприємництві.
31. Охарактеризуйте когнітивний підхід у контексті дослідження підприємництва.
32. Поясніть як когнітивні процеси (наприклад, прийняття рішень, сприйняття ризику) впливають на підприємницьку діяльність.
33. Назвіть ключові загальні компетенції, необхідні для успіху в підприємництві.
34. Поясніть як загальні компетенції впливають на ефективність підприємницької діяльності.
35. Охарактеризуйте когнітивні компетенції підприємця.
36. Поясніть як когнітивні компетенції допомагають у прийнятті рішень у бізнесі.
37. Охарактеризуйте емоційні компетенції та яку роль вони відіграють у підприємництві.
38. Поясніть яку роль відіграє мотивація в успіху підприємця.
39. Які види мотивації (внутрішня та зовнішня) є найефективнішими для підприємців?
40. Поясніть як мотивація впливає на наполегливість та готовність до ризику.
41. Поясніть як підтримувати високу мотивацію в умовах невизначеності?
42. Як ставлення підприємця до діяльності впливає на його успіх?
43. Поясніть як ставлення до невдач впливає на подальший розвиток підприємця.

44. Назвіть найефективніші методи розвитку компетенцій підприємця.
45. Поясніть яку роль відіграють навчання, тренінги та менторство у розвитку компетенцій.
46. Поясніть як самоосвіта може допомогти підприємцю розвинути необхідні навички.
47. Охарактеризуйте лідерство у підприємництві та поясніть чому воно важливе.
48. Назвіть ключові риси лідера-підприємця.
49. Поясніть як лідерство впливає на успіх стартапу чи бізнесу.
50. Назвіть та охарактеризуйте основні стилі лідерства.
51. Поясніть як стиль лідерства впливає на атмосферу в команді та продуктивність?
52. Поясніть яку роль відіграє етика у підприємницькій діяльності.
53. Поясніть які етичні дилеми часто виникають у підприємців.
54. Поясніть як етичність впливає на репутацію бізнесу та довіру клієнтів.
55. Поясніть як підприємницьке середовище впливає на лідерство.
56. Поясніть у чому полягає бачення лідера та як воно впливає на розвиток бізнесу.
57. Поясніть як підприємець може ефективно демонструвати своє бачення команді та інвесторам.
58. Назвіть та охарактеризуйте ключові етапи розвитку команди.
59. Поясніть як побудувати ефективну команду для стартапу чи бізнесу.
60. Поясніть яку роль відіграє кожен член команди у підприємницькому успіху?
61. Поясніть яку роль відіграють інформаційні технології у сучасному підприємстві.
62. Поясніть як інновації впливають на конкурентоспроможність бізнесу.
63. Назвіть та охарактеризуйте основні фактори які впливають на здоров'я підприємця.
64. Проаналізуйте як підприємець може інтегрувати турботу про фізичне та психічне здоров'я у свій щоденний графік.
65. Проаналізуйте які основні джерела стресу у підприємців.
66. Поясніть як стрес впливає на продуктивність та прийняття рішень.
67. Назвіть техніки управління стресом, які можуть використовувати підприємці.
68. Поясніть чому важливий баланс між роботою та особистим життям для підприємця.
69. Назвіть стратегії, які допомагають досягти балансу між роботою та особистим життям.
70. Поясніть як делегування завдань може допомогти у підтриманні балансу.